

BULLYING

prevenciós játékok

Összeállította: Z. Kiss Adrienn
Illusztráció: Takács Viktória

A bullying megelőzése nem különálló program, hanem a mindennapi pedagógiai munkánk része. Egészen biztos vagyok benne, hogy minden pedagógus foglalkozik ezzel a témával az osztályfőnöki- és etika órákon, ahogy a napköziben és az óráközi szünetekben is.

Amikor megírtam *Az elvarázsolt szemüveg* című mesekönyvet az iskolai bántalmazásról, tudtam, hogy a feldolgozásához változatos játékokat szeretnék a gyerekeknek összeállítani, ezekből válogattam ki párat ehhez a játéktárhoz. A feladatok beszélgetésindításra alkalmasak, nem igényelnek sok eszközt, és könnyen az adott osztály igényeihez igazíthatóak.

A gyűjteményben található játékokat már több alsós osztállyal teszteltem. Tapasztalataim szerint segítik a gyerekeket abban, hogy felismerjék mi a különbség a bántás és az összeveszés között, mikor nem beszélhetünk „csak viccelődésről”, mit tehetünk, ha valakit bántanak, hol van a határ az árulkodás és a segítségkérés között, ugyanakkor lehetőséget teremtenek arra, hogy megtapasztalják a közösség erejét is.

A játékokat nem egyetlen tanórára terveztem, hanem *Az elvarázsolt szemüveg* olvasásának teljes folyamatát kísérő, párhuzamos tevékenységként. Bármelyik feladat az adott osztály szüksége szerint elhagyható, átdolgozható.

Tartalmas beszélgetéseket kívánok!

1.	Bevezető játék
Játék menete	A gyerekeknek lejátszunk egy rövid fél perces részletet Lady Gaga, majd egy fél perces részletet Taylor Swift valamelyik koncertjéből. Javasolt videók: • Taylor Swift - Shake It Off # live reputation tour 0:42-től • Lady Gaga - Pepsi Zero Sugar Super Bowl LI Halftime Show 2:16-tól A videók megtekintése után hasonlóságokat kell keresni közöttük. Várt válaszok: mind a ketten énekesnők, híresek, világsztárok, sikeresek, gazdagok, az USA-ban élnek, azt csinálják, amiről más csak álmodik, sok rajongójuk van stb. Amikor már nem tudnak több hasonlóságot felsorolni, akkor elmeséljük nekik, hogy <u>mind a kettőjüket bántották az iskolában a társaik</u>. (Taylor Swift nem volt elég „menő” a lányok szerint, Lady Gagáról pedig azt gondolták, hogy sose lesz híres énekesnő, ezért cikizték)
Cél	A cél az, hogy megmutassuk a gyerekeknek, a bántás bárkit elérhet.
Konklúzió	Ha valakit bántanak, az nem az ő hibája. Az, amit bántásból mondanak, ráadásul nem is feltétlenül igaz.

2.	Bántás vagy viccelődés? Mi a különbség köztük?
Játék menete	Kivágjuk az 1. sz. melléklet, és a terem két végén a földre tesszük. Mondunk a gyerekeknek rövid szituációkat, ők pedig ahhoz a laphoz sétálnak, ahova sorolják. Példák: • Marci gúnyosan azt mondja Petinek, hogy „Menő a cipőd!” és a többiekkel hangosan nevetni kezd. • Adri nevetve szalad Ágihoz a tornateremben: „Fordítva vetted fel a tesipólót”, mire Ági azt mondja. „Szerencsére nem egyedül voltam ilyen béna, mert te is”, majd hangosan nevetni kezdenek. • Dani nevetgélve azt mondja tesi óra előtt a többieknek, hogy senki se válassza a csapatába Tomit a partizánnál. • Lili mindig Ducimucinak hívja a neve helyett Vandát. • Zalán és Beni jókedvűen ugratja egymást, hogy kinek lett rosszabb a rajza.
Cél	A cél az, hogy megmutassuk a gyerekeknek, hogy hiába nevetnek sokan egy viccen, ha az, akiről szól, bántónak találja, akkor az gúnyolódás.
Konklúzió	Nem lehet viccelődésnek hívni valamit, ami rosszul esik annak, akiről szól. Csak akkor beszélünk viccelődésről, ha minden fél számára játékos, humoros.

3.	Bántás vagy összeveszés? Mi a különbség köztük?
Játék menete	A 2. sz. mellékletben található szituációkat megmutatjuk a gyerekeknek. Az a feladatuk, hogy megfogalmazzák, hogy mikor beszélhetünk bántásról, és mikor összeveszésről.
Cél	A cél az, hogy felismerjék a gyerekek, hogy vitatkozni/összeveszni nem ugyanazt jelenti, mintha szándékosan akarunk valakinek fájdalmat okozni.
Konklúzió	Amikor két gyerek összeveszik, akkor tulajdonképpen nem bántani akarják egymást, csak mind a ketten mást szeretnének, vagy nem értenek egyet valamiben. Lehetnek mérgesek, szomorúak, és kibékülhetnek bármikor. A bántás az, amikor hosszabb időn keresztül valaki szándékosan rosszat mond vagy tesz, és a másik ettől szomorú lesz.

4.	Mit tennél?
Játék menete	Előkészület: a terem négy sarkába kirakjuk a 3. sz. melléklet lapjait. Ha lehet, akkor különböző színű lapokra nyomtassuk ki a válaszokat. Két rövid iskolai helyzetet mesélünk a gyerekeknek. Miután meghallgatták, el kell dönteniük, hogy mit tennének, ha ezt tapasztalnák az iskolában. Ahhoz a laphoz kell állniuk, amelyiket szimpatikusnak találják. Utána beszélgetünk arról, hogy ki miért választotta azt, ahova állt. Szituációk: 1. Új osztálytárs érkezik hozzátok. A ruhája miatt folyamatosan gúnyolódik rajta valaki az osztályból. 2. Egy nagyobb gyerek csúfolja a barátodat, elveszi a pénzét és a cuccait.
Cél	A cél az, hogy felismerjék a gyerekek, hogy bántás esetén akkor is segítséget kell kérni, ha nem minket bántanak. A bullying megállításának fontos szereplői a szemtanúk, akik sokszor könnyebben (szégyenérzet nélkül) tudnak segítséget kérni, mint azok, akiket bántanak.
Konklúzió	Egy osztályba sokan járunk. Nem vagyunk egyformák, és néha nem könnyű kijönni egymással, de nagyon fontos, hogy az iskola mindenkinek biztonságos hely legyen. Fontos, hogy akkor is segítséget kérjünk, ha nem minket bántanak, csak szemtanúi vagyunk más bántásának.

5.	Segítő kéz
Játék menete	A gyerekeknek kiosztjuk a kis lapokat a 4. sz. mellékletből. Az a feladatuk, hogy felírják a lapra annak a nevét, aki segítene nekik, ha valaki bántaná őket.
Cél	A cél az, hogy átgondolják a gyerekek, hogy bántás esetén kihez fordulhatnak. Ne legyen olyan gyerek, aki nem tud senkit megnevezni. Lehet barát, szülő, testvér, tanító is a lapon. Ugyanakkor tudatosítsuk a gyerekekben, hogy ha testvér, vagy barát neve került fel a lapra, akkor is avasson be egy felnőttet is. Biztosan kap majd segítséget.
Konklúzió	Ha bántanak, akkor az a legfontosabb, hogy ne titkold el! Sokszor már attól jobban érezheted magad, ha valakinek elmondod. Ugyanakkor jobb, ha tudod: ahhoz, hogy vége legyen a bántásnak, segítséget kell kérned egy felnőttől is. Ne félj segítséget kérni!

6.	Árulkodás vagy segítségkérés?
Játék menete	Mikor kell szólni egy felnőttnek? Mi a különbség az árulkodás és a segítségkérés között? Mi alapján hozunk döntést? Nézzünk konkrét példákat, hogy a fenti kérdésekre helyes válaszokat kapjunk: Példák: • csúfol valaki a ruhád miatt • véletlenül leverte valaki a tolltartódat • a padtársad nem tanulta meg a verset • valaki megmondja, hogy hova mehetsz az udvaron • az előtted ülő gyerek puskázik a dolgozatnál • arra kérnek, hogy bánts valakit A lista bármeddig bővíthető.
Cél	A cél az, hogy átgondolják a gyerekek, hogy mi a különbség az árulkodás és a segítségkérés között. Ismerjék fel azt, hogy mikor elengedhetetlen, hogy szóljunk egy felnőttnek.
Konklúzió	Kérdés, amiket jobb átgondolnunk: jobb lesz valakinek, ha szólok egy tanárnak? Segítek ezzel? Fontos dologról van szó? Ha ezekre a kérdésekre igennel válaszoltatok, akkor bizony nem árulkodásról van szó, hanem segítségkérésről, ami nagyon fontos. Merjetelek segítséget kérni!

7.	Záró játék
Játék menete	Készítsünk plakátot! Az utolsó melléklet egy alap, amit tetszőlegesen lehet dekorálni, színezn, ugyanakkor az is tökéletes, ha kiinduló alapként tekintünk rá. Amennyiben ezt csak inspirációnak vesszük, ügyeljünk arra, hogy tiltó mondatok helyett („nem kiabálunk egymással”) inkább a pozitív viselkedést megerősítő mondatok legyenek („kedvesen szólunk egymáshoz”)
Cél	A cél az, hogy megmutassuk a gyerekeknek, hogy nem lehet mindenki mindenkinek a legjobb barátja az osztályban, de mindenki lehet barátságos, jóindulatú. Ettől jó egy osztály.
Konklúzió	Sokan sokfélék vagyunk. Más a hobbink, más dolgokat szeretünk, és más dolgoktól félünk. Nem lehetünk mindannyian legjobb barátok, de lehetünk együttérzők, kedvesek, barátságosak egymással. Emlékeztessen ez a plakát bennünket arra, hogy „bántó szavak helyett megéri kedvesnek lenni”.

BÁNTÁS

VICCELŐDÉS

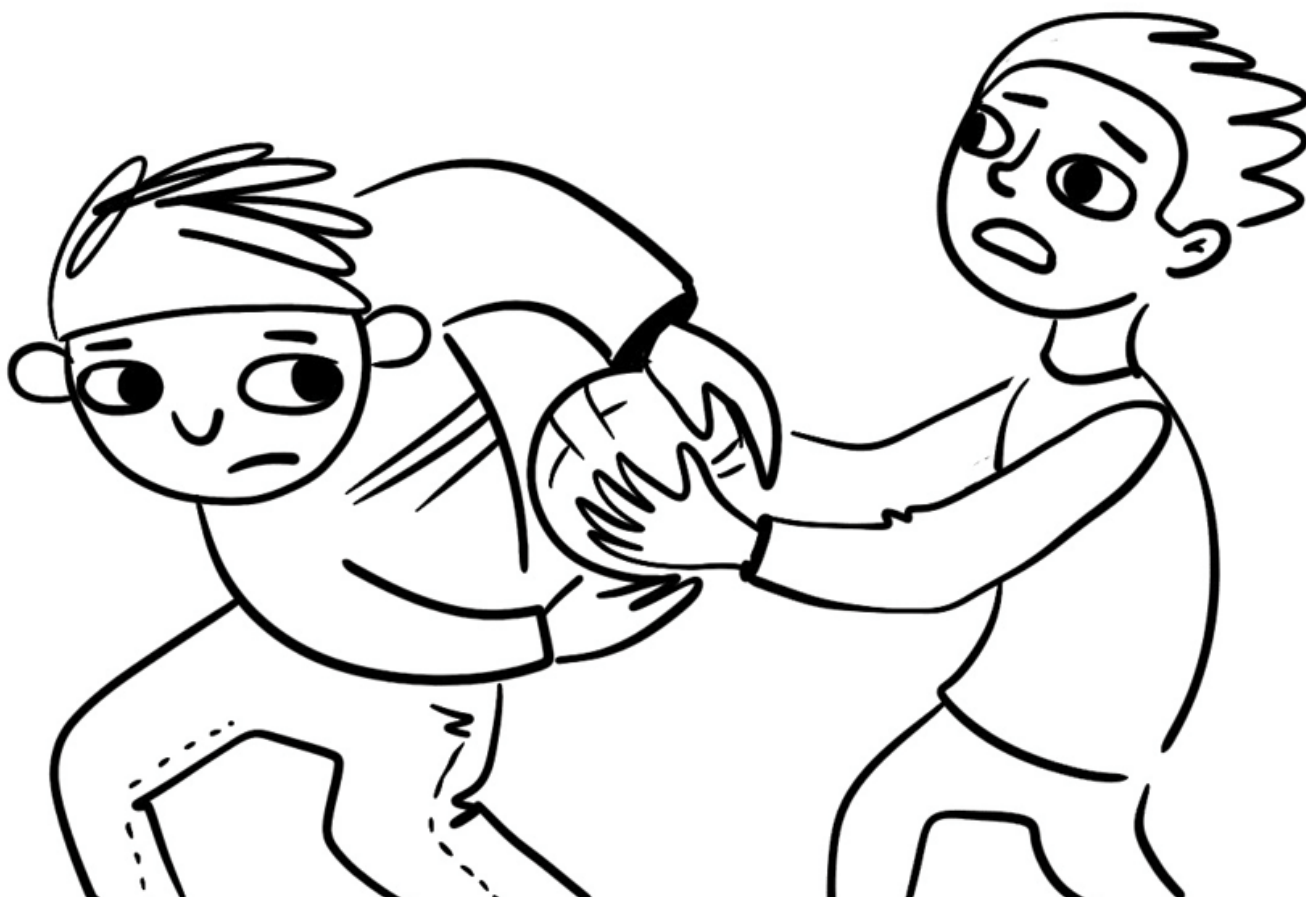
Melyik a bántás, és melyik az összeveszés?

1.

Tomi és Zoli barátok, de egyik nap csúnyán összeszólalkoznak játék közben az udvaron, még kiabálnak is egymással.

2.

Tomi azt mondja a többieknek, hogy Zolit nézzék levegőnek, és nem engedik beállni egy játékba sem hetekig.

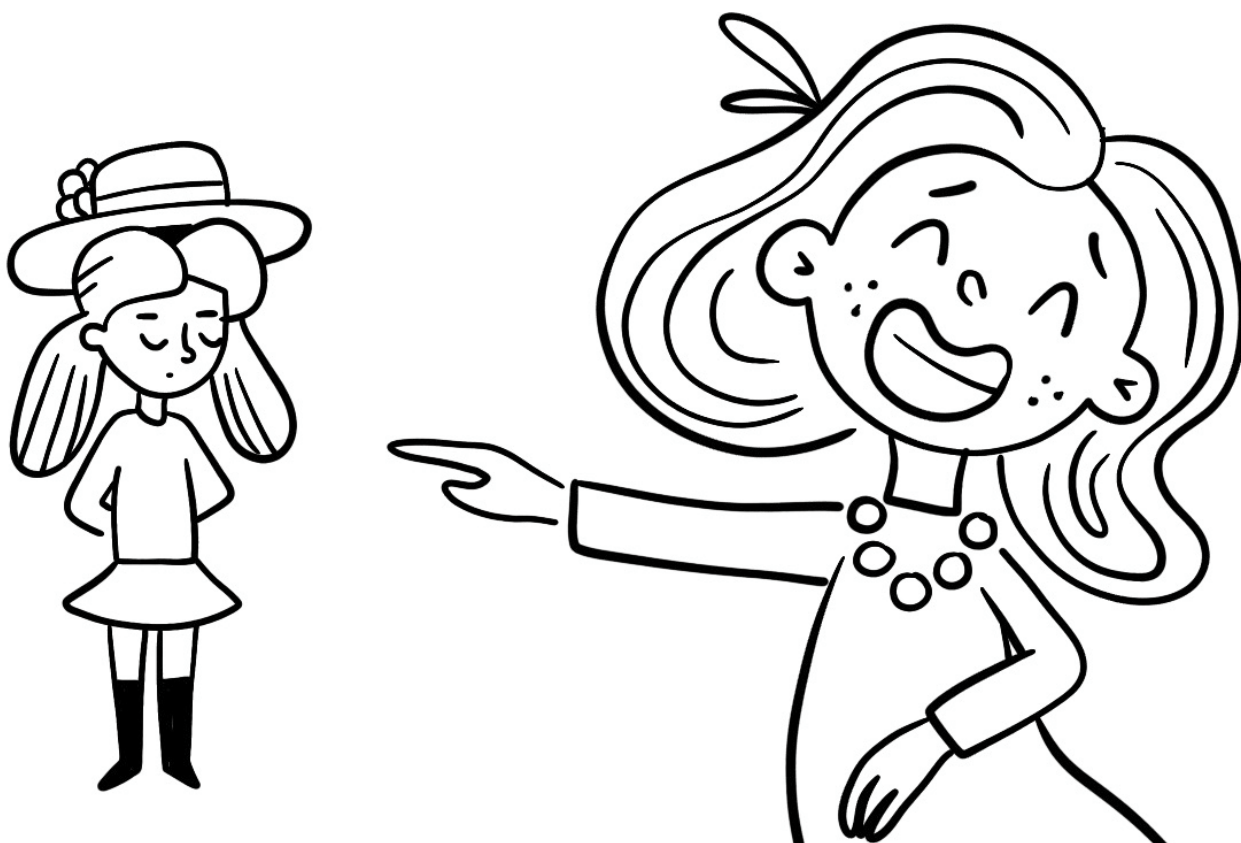
Melyik a bántás, és melyik az összeveszés?

1.

Lili és Magdi régen legjobb barátnők voltak, de Magdi már nem barátkozik Lilivel. A többieknek is azt mondja, hogy ne játszanak Lilivel, mert nem tud úszni, ami „tök ciki”.

2.

Magdi az egyik szünetben Katával sakkozik. Amikor Lili be szeretne állni, azt mondja neki: „Ne haragudj, de most Katával játszom”, mire Lili duzzogva otthagyja őket.

Nem tennék semmit

Részólnék a bántalmazóra

Szólnék egy tanárnak

Elmesélném otthon a szüleimnek

Segítő kéz

Ha bántana valaki,
ki tudna segíteni?

Segítő kéz

Ha bántana valaki,
ki tudna segíteni?

Segítő kéz

Ha bántana valaki,
ki tudna segíteni?

Segítő kéz

Ha bántana valaki,
ki tudna segíteni?

**Nem lehetsz mindenkinek
a legjobb barátja,**

DE

**lehetsz
barátságos
másokkal**

**szurkolhatsz
mások
sikerének**

**észreveheted, ha
valaki segítségre
szorul**

**szólhatsz
kedvesen
mindenkihez**

**megpróbálhatod
átérezni, amit
mások éreznek**

